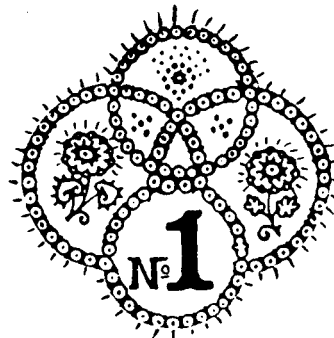

ПРАВО СЛАВИМО!

**ЧАСОПИС ГРОМАДИ
УКРАЇНСЬКИХ
ЯЗИЧНИКІВ
«ПРАВОСЛАВ'Я»**

**ЧЕРВЕНЬ 1995 Р.
М.КИЇВ**

П Р А В О С Л А В И М О !

С В А Р О Г

Релігійно-історичний та науково-пізнавальний збірник видає
Громада Українських Язичників "Православ'я"

1995

Випуск № 1

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ :

Галина ЛОЗКО - головний редактор

Анатолій БОГОРОД

Надія Денисюк - комп'ютерний набір

ЗМІСТ

БОГОЗНАВСТВО: Родовід Богів. Волховник, карб чеівертий....1	
Лозко Г. Сотворення Всесвіту.....2	
Волхвиня ЗОРЕСЛАВА. Порівняльна таблиця "Політеїзм - монотеїзм".....4	
Чи маємо ми нині українську національну філософію віри ?..5	
Косуха О. Скупа Вкраїнська8	
ВО ВРЕМ'Я ОНЕ (Колись).....9	
КОЛО СВАРОЖЕ (Головні Боги кожного місяця).....9	
МАГІЯ СЛОВА (рослинна магія).....10	
Лозко Г. Перунів Цвіт12	
ХРАМИ НАШИХ ПРЕДКІВ.....13	

Хвалимо Сварога
Діда Божого,
Який тому Роду
Божеському
Є началом,
І всенькому Роду
Криниця віща,
Яка витікає влітку
Од джерела свого
І взимку ніколи
Не замерзає.

Велесова Книга

Б О Г О З Н А В С Т В О

Волховник. Карби язичницького віровчення
Український центр духовної культури. - К., 1994.

КАРБ ЧЕТВЕРТИЙ

РОДОВІД БОГІВ

Ми хвалимо Сварога -
Дідуся Богів,
Бо він голова Роду Богів.
До Богів дивимось,
Які єсть Світ,
Що його зємо
Перун, Дажбо,
Хора, Яр та інші імена.

Влес Книга

Бог єдиний, вічний, багатопроявний, багатоіменний, як Світ, створений ним, що є многопроявною Цілісністю і множинною Єдністю одночасно.

На світі небагато релігій *монотеїстичних*, які визнають одного Бога; в тому числі й християнство не є *однобожжям*, бо визнає поклоніння Богу-Духу, Богу-Сину, Божій Матері й безлічі святих, яким моляться як і Богам. Це справжній *політеїзм* - багатобожжя.

Наша Віра не є ні *монотеїстичною*, ні *політеїстичною*, бо наші Українські Боги - єдині у Сварозі - є тільки різними проявами безмежного, складного і многогранного Всесвіту. За своєю теологічною сутністю Наша Віра є *генотеїстичною*. Це означає, що ми визнаємо Багатьох своїх Богів, як різні прояви Божественної Істоти, які вічно існують на чолі з Єдиним Верховним Прабогом.

Прабог нашої Віри - Сварог, Верховний Бог Всесвіту, Небесний Зодіак. Його Сини - Сварожичі: Дажбог, Перун, Велес, Стрибог, Ярило, Хорс, Ладо, Купайло, Симаргл, Позвізд, Переплут та інші; Його Доньки - Лада, Леля, Купала, Дана, Перуниця, Мокоша, Коляда та інші. Всі вони є різними іменами, проявами Божественної сутності.

Кожного з них наші предки пізнавали не одночасно, бо приходили Боги до людей у певний, визначений Космічним Правом час. І коли наставав час іншого Божества, пам'ять людська ще довго зберігала священну шану до його попередника. Тому й маємо ми нині багатьох Рідних Богів. Кожного з наших Богів вшановуємо у його Космічний час, визначений Колом Сварога Небесного Зодіаку.

Сказано у Влес Книзі: "Єдність єсть Хорс і Перунь, Яро, Купалва, Лад і Дажбо".

С О Т В О Р Е Н Н Я В С Е С В І Т У

Галина Лозко

За легендами, зміст і сутність усіх релігій можна позначити числом 0 (нуль). Це давало наснагу атеїстам: на їхню думку, це мало означати, що Бога не існує. Хоча історія цього знаку дуже давня і первісно саме значення його було іншим. В давньоіндійській мові (санскриті) коло, що позначає нуль, символізувало небо, сонце, Бога (Абсолют). Математики вперше почали використовувати нуль в Індії, де його назвали "шунья", тобто "дірка", "порожнеча".

На річні сонячні свята (сонцестояння) в багатьох давніх народів існували звичаї випікати або варити бублики - ритуальні хлібні вироби, присвячені Богу Сонця. Так, в Україні й досі побутують різдвяні та купальські бублики, хоча їхній ритуальний зміст уже втрачений і споживають їх просто за традицією, і не тільки в свята, але й щодня. Тому відбулося і переосмислення символіки бублика. Вислів "дірка від бублика" став означати "абсолютно ніщо" і сприйматися як негативний образ. Та чи справді це саме так?

Ось що каже про нуль найсучасніша наука: "Всесвіт виник близько 15 млрд років тому, причому з мікроскопічної комірки, яка раптово почала роздуватися і в якій внаслідок дії певної творчої сили почала з'являтися речовина. Доведено також, що поява цієї речовини не суперечить законам збереження маси та енергії. У кожний момент часу повна енергія у Всесвіті дорівнює сумі кінетичної енергії окремих його частин і сумі потенціальної енергії цих мас, що має від'ємний знак. У сумі це завжди нуль. Нулю також дорівнює повна маса Всесвіту, оскільки вона складається не лише з маси спокою всіх галактик, а й енергії їхньої гравітаційної взаємодії, поділеної на квадрат швидкості світла, що знову ж таки зі знаком мінус".²

А хіба не про це говорять і давні релігії? Різниця тільки в тому, що наші далекі пращури користувалися іншою термінологією, і в основі світобудови бачили Бога - світотворчу Істоту Космосу, яка має багато проявів у реальному житті. Ці прояви божественної енергії уособлювалися в образах багатьох Богів, які опікувалися певними реаліями чи стихіями буття.

Феномен Абсолюту - Вакуум - означає врівноваженість усіх елементів реальності. Саме у Вакуумі наявні всі можливі частки, форми, стани і прояви фізичного світу.

Міфи про боротьбу Світла і Темряви, які існували в багатьох стародавніх народів, дійшли до наших днів: слов'янські Білобог і

Чорнобог це уособлення позитивного і негативного полюсів, чоловічого і жіночого, батьківського і материнського, духовного і фізичного начал, які також передаються символікою вогню і води, золотого і блакитного кольорів, вертикалі й горизонталі тощо.

Про цю боротьбу протилежностей пише одна з найдавніших пам'яток язичницької культури наших предків "Велесова Книга": "Праве бо єсь невідомо уложене Дажбом, а поніаь боротьба ж ця тече явно, і та соутворє живоття наше".³ Боротьба двох начал знайшла своє відображення і в найдавніших обрядодійствах, релігійних ритуалах давньої доби, які фрагментарно збереглися в українському фольклорі: поєднання Вогню і Води. Наприклад, "три іскри впало, три морі стало", або обрядодії з вогнем і водою на Купальські та на Різдвяні свята тощо.

Визнання обох світотворчих основ, Білобога і Чорнобога, моління їм обом і вшанування обох було нормальним явищем у первісній релігії. Український вислів "Бога люби, але й Чорта не гніви" - своєрідний залишок дуалізму, що відбився в ментальності народу. В язичництві не існувало різкої межі між добром і злом, поділу на "темні" і "світлі" сили. Але служителі християнського культу не вбачають в антиподі Бога творчу істоту, а лише руйнівника. Хоча і християнські легенди про сотворення світу не обійшлись без допомоги Сатанаїла і його "співпраці" з Богом.

Поклоняючись природним стихіям і явищам, людство вивчало закономірності світотворення і світобудови, виробляло свої системи обрядів, тобто своєрідну форму спілкування з Богами, прилучення своїх енергетичних систем до вищих космічних потуг. Організація, тобто впорядкування, ладування навколишнього середовища протистоїть хаосу і руйнації - ось головна ідея і мета давньої віри українців.

Причину, яка спонукає два першопочатки поєднуватися для творення світу, не міг збагнути ніхто. Це породжуюче начало називали по-різному: Велика Прамати, Небесний Вогонь, Вогняний Змій, Батько Неба - Сварог, Любов та ін. Це і є різні назви Великого Нуля, з якого починається і твориться Всесвіт.

Примітки

- 1 Фразеологічний словник української мови. -К., 1993.- С.248.
- 2 Климишин І.А. Астрономія. - Львів., 1994.- С.13-14.
- 3 Влес Книга // Дніпро. - 1990, № 4.- С. 92.

Я К Щ О Б У Д Е Т А К И Й Б Л У Д Е Н Ь . . .

Політеїзм - БАГАТОБОЖЖЯ

Монотеїзм - ОДНОБОЖЖЯ

1. Виникає природним шляхом як етнічна (національна) віра.
 2. Поширюється в просторі, який займає даний народ, нація, в своїй країні, як спосіб збереження етнічної неповторності.
 3. Передається предками Роду для молодших поколінь свого етносу як заповіт, як морально-етичний закон життя.
 4. Відображає світ, як багатопроявність Божественної Істоти в різних стихіях космічного простору, які мають свої назви (імена Богів).
 5. Толерантне ставлення до інших релігій та до релігійних святинь сусідніх земель або інших народів.
 6. Наявність багатьох регіональних святинь та громад, поклоніння різним Богам етнічного пантеону залежно від традиції своєї місцевості, повага до їхніх богослужінь та обрядів.
 7. Індивідуальна свобода особистості, активне повноцінне життя, впевненість у власних силах, повага до іншої особи незалежно від її релігійної належності.
 8. Свобода вищих творчих і природних сил людини, почуття людської гідності.
1. Створюється штучно засновниками, "пророками" як світова (інтернаціональна) релігія.
 2. Поширюється на сусідні (чужі) землі з метов їх загарбати та створення світових імперій; нівеляція національних відмінностей.
 3. Поширюється через місіонерів іноземців, які часто здійснюють насильницьке навернення до своєї віри.
 4. Один Бог, як узурпатор, що проголошує свою єдиність або свою виключність та заперечує існування інших Богів, яких він не визнає.
 5. Зневага і ненависть до сповідників іншої віри (особливо язичницької - етнічної), руйнування їхніх святинь, нищення їхнього святого письма, вбивство проповідників.
 6. Намагання об'єднати всі церкви, створити світову релігійну імперію з єдиним центром, нетерпиме ставлення до національних відмінностей у богослужінні, уніфікація обрядовості.
 7. Регламентация життя через сповідь, заповіді, пости тощо. Пасивність у земному житті через сподівання "царства небесного". Нетерпимість до людей інших віросповідань або конфесій.
 8. Пригнічення всіх природних якостей і почуттів ("умертвіння плоти"). Залякування карою

культ радості життя, кохання, родючості. Життєрадісність обрядів, міфів, пісень, ритуалів.

божов" чи "страшним судом", приниження людської гідності. Скорботність ритуалів, штучний аскетизм.

9. Віра в Богів Природи-Космосу (реально існуючих), яка виховує екологічне мислення і поведінку, дає життєвий календарний ритм, синхронний з ритмами Всесвіту.

9. Перенесення віри з космічного обоженуваного начала на людину ("сина божого" чи "пророка"), якому приписується божественна здатність впливати на людське життя. Довільний календар, неузгоджений зі станом Всесвіту.

"Якщо буде такий блудень,
Що хотів би порахувати Богів
І відділити їх від Сварога,
То вигнаний буде з роду -
Бо не мали Богів різних:
Вишень і Сварог
І іні суть множеством,
Бо Бог єдиний і множен"."

"Не потрібні мені боги більші чи менші, які жили в уяві моїх далеких любих Предків..."

РУНВіра - віра МОНОТЕЇСТИЧНА і в ній звеличений абсолютний монотеїзм - віра в Єдиносущного Господа Дажбога з веління Господа об'явлена рідним пророком Левом Силенком".

Велесова Книга

Л.Силенко. Я вірув

Чи маємо ми нині українську національну філософію ВІРИ...

Г. Лозко

Пошук терміну: наука чи ідеологія?

Слово *термін* походить від імені римського божества *Terminus*, який вважався богом меж і кордонів, що розділяли земельні ділянки. 23 січня все населення Римської імперії святкувало Терміналії - сусіди збиралися біля межових знаків, переважно каменів, робили біля них жертвні ями. Від своїх домашніх вогнищ приносили вогонь, і, уквітчавши межовий камінь, приносили йому в жертву мед, молоко і плоди.

З культом Терміна було пов'язане уявлення про непорушність володінь (як приватних, так і державних). Той, хто порушував межу, зсунувши межовий камінь, ніс відповідальність, як за кримінальний злочин і проклинався всією громадою. Межові обряди відомі й в українців. Вони були пов'язані з Богом Велесом і присягою Землею.

Пізніше *терміном* стали називати "спеціальне слово, що вживається для означення певних, чітко окреслених понять у науці, техніці і культурі".¹

На відміну від загальноживаних слів, які часто бувають багатозначними, емоційно забарвленими чи навіть поетичними, образними, терміни мусять бути однозначними, стилістично

нейтральними, щоб не викликати тих, чи інших побічних емоцій та відчуттів.

На жаль, і досі в нашій науковій практиці не вироблено єдиного терміну для позначення релігії предків українців. Деякі слова, якими ряд науковців позначає цю релігію, аж ніяк не назвеш стилістично нейтральними, наприклад: *поганство, примітивна культура, ідолопоклонство*, включаючи також інші слова, що супроводжують описи давніх вірувань і обрядів (*забобон, невігластво; рос. суеверие*) тощо.

Історія ганьблення стародавньої віри починається саме з часів прийняття князем Володимиром хрещення з Візантії. Відомо, що першими митрополитами в Київській Русі впродовж кількох століть були греки, тобто чужинці, які повчали наших предків, хто є "істинний бог". Приміром, підраховано, що за перші 250 років по прийнятті Володимиром християнства в Київській Русі змінилося 24 митрополити; з них лише два були руського (українського) походження², але й вони не дуже дбали про зміцнення власної державності, насаджуючи чужу духовність і паплюжачи свої національні святині.

Тому й література, яка носила язичницький світоглядний характер, безжально знищувалася, як "бісівське чорнокнижжя". Церковники-чужинці впродовж віків насаджували думку, що русичі були темні і неписьменні, тільки "справжня віра" їх просвітила і дала їм писемність. Хоча зі списків заборонених церквою книжок видно, що руські язичники мали багату релігійну літературу, в якій були відображені найдавніші знання. Так, "Острологія" і "Звіздочот" розповідали про будову Всесвіту, рухи планет і сузір'їв. Чимало книжок описували народні прикмети, передбачення погоди, пояснювали, як визначати строки оранки, сівби, збору врожаю ("Лунник", "Громовник" тощо). Багатий арсенал медичних засобів, який бере свій початок в глибині віків, можливо ще з часів Скіфії, був описаний у таких книгах як: "Зілейник", "Лічебник", "Травник", "Цвітник". Волхви дбайливо збирали, записували давні молитви, порядок обрядів, жертвоприношень у спеціальних збірниках "Волховник", "Колядник", "Азбуковник" та ін. Це були знання, глибоко вкорінені в нашій землі, які відповідали нашій геокультурі й ментальності наших предків.

З приходом християнства починається занепад давньоукраїнської духовної культури, в тому числі й літературної творчості. Християнські книги впродовж кількох століть - це переважно переклади з грецької на церковнослов'янську, які аж ніяк не назвеш художньою творчістю.

До того ж, чужа культура загальмувала розвиток народної (національної) мови, адже літературною мовою вважалася церковнослов'янська.

Які чужі, сухі й відірвані від дійсності ці "Життя" і "Поученія", що вважарться пам'ятками давньої української культури! Християнські догми ніколи не були до кінця зрозумілі нашому народові - їхня сухість і відчуженість від природи не могла заповнити його уяву. Незрівнянно вище в літературному відношенні стоїть перлина давньоукраїнської поезії "Слово о полку Ігоревім", що якимось дивовижним чудом збережена для нащадків. З деяких джерел відомо про існування ще одного поетичного твору - "Піснь Бояна", яку княжна Ганна Ярославна повезла з собою до Франції. А "Велесова Книга", про автентичність якої досі сперечаються дослідники, хіба

це не пам'ятка язичницької культури? Навряд чи знайшовся такий талановитий фальсифікатор який би створив поезію такого високого рівня, з таким знанням двох Богів, звичаїв, щоб міг вигадати стільки молитов, легенд, назв місяців, інших реалій, яких нині просто не існує.

Паплюження етнічної віри було потрібне насамперед політикам, ідеологам князівсько-боярської влади, яких влаштовувала християнська ідея, що "всяка влада від бога, тому виступати проти неї є злочином, бо це суперечить божій волі". З прийняттям чужої релігії починається руйнування етнічної ментальності - втрата волелюбності, людської гідності, незалежності, поваги до іншої особистості. Всі ці духовні цінності засуджуються. З "Дажбожих онуків" русичі перетворюються в "рабів божих". Домінуючим стає "християнське милосердя" і "любов до ближнього", які набувають найбільшого цинізму в біблійному виразі: "Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас переслідує і молиться за тих, хто вас переслідує".³ Не всі, звичайно могли прийняти таку мораль одразу.

Та для виховання покірних рабів придатні будь-які засоби. Тому впроваджуються терміни, які вже на початку нашої ери мали негативно-емоційне забарвлення. І даремно отці церкви впродовж півтори тисячі років роблять вигляд, що слово *поганство* не має нічого образливого. Вперше це слово вжите в Римському акті 368 р. Вважають, що воно нібито походить від латинського *paganus*, що означає *селянин*. Ця ідеологічна диверсія шириться з літопису в літопис, з книжки в книжку, тому й не дивно, що науковці ХХ століття досі вживають його. Що ж, дуже зручно прикритися іноземним слівцем, яке нібито й не дає права на звинувачення в нетолерантності до давньої віри своїх предків, та й за порушення межі (терміну) ніхто не судить.

І хоча кожному слов'янину без перекладу зрозуміло, що *поганство* одного кореня з *гана*, *гацьба*, *поганий*, цей факт свідомо ігнорувався багатьма дослідниками проповідниками.

Грецьке ж язичництво з давніх часів прийнято називати *еллінством* (*ελληνες*), що походить від давньої назви етносу - *елліни*.

Християнство, яке є інтернаціональною релігією, як бачимо, не знищило грецької етнічної культури: збережені не тільки їхні кумири (статуї богів), але й писемні пам'ятки їхньої давньої релігії. Тому й нині дивує світ давньогрецьке мистецтво, міфологія, яка, до речі, багато чого запозичила від різних народів, в тому числі й слов'ян.

Наша етнічна віра, яка в давні часи мала назву також похідну від назви етносу, чомусь (?) втратила її. Володимир Гнатюк записав на Гуцульщині приказку: "Поки колядники ходять, поки писанки пишуть, доти наша віра руська буде в світі". Отже, *руська віра* - це віра народу *русь*. А що мова йде саме про язичницьку віру, не викликає жодного сумніву, адже колядки і писанки - це реалії давньої віри українців, які не могли знищити ніякі церковні заборони.

Первісне значення слова *язичництво* досі залишається нез'ясованим. Лише деякі науковці звертають увагу на зв'язок терміну зі словом "язик" (мова, етнос), проте пояснюють його по-різному. Наприклад, в "Лексиконі" Памво Беринди (XVIII ст.) *язик* перекладено як *народ*. Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) писав:

"Кожен не грек чи не римлянин, що говорив іншою мовою, звався варваром, наше старе язичник; а що варвари звичайно були неохрещені, тому скоро "язичник" стало означати нехристиянина". Отже, за Іларіоном, язик і язичник означає чужу мову і чужу віру по відношенню до греків і римлян.

Іншу думку висловлював Михайло Драгоманов: "язичницький" означає національний, крайовий, тобто рідний для народу.

Крім цього, пропонуємо звернути увагу на тлумачення грецького слова *εθνικός* (етнічний), що пояснюється трьома синонімами: *племінний, народний, язичницький* і походить від *εθός* - звичай. Отже, насамперед слід зазначити, що язичництво - це "віра племені людей, пов'язаних спільним звичаєм і спільним походженням", а також спільною мовою. А вже потім уточнювати, які риси має ця віра: політеїзм, чи монотеїзм, чи ще щось інше.

Таким чином приходимо до висновку, що кожна язичницька віра є етнічною (національною) і підносить ідеї саме свого народу. Міфи про походження народу від Бога впливають на етнічну самосвідомість, формують почуття власної гідності. Наприклад, германські міфи про походження народу від бога Одина. До речі, єврейські легенди про народження їх від бога Ізраїлю та про боговибраність євреїв і досі працюють на збереження і процвітання цього народу.

Чому ж тоді ми, нащадки русичів, не змогли зберегти свої легенди про народження Дажбожих онуків? Чому не схотіли використати їх у вихованні національної гордості наших дітей? На жаль, дехто і досі не бажає подолати цей ідеологічний бар'єр. Що ж, добре попрацювали наші вороги, щоб забити памороки народові, нав'язавши ненависть до своєї прадавньої культури.

Давно пора позбутися упередженості та ідеологічних стереотипів мислення, щоб зробити наукову оцінку та віддати належну шану філософській мудрості наших предків, яку так довго принижували чужинці, а слідом за ними і чимало наших співвітчизників.

Примітки

- ¹ Лесик В.М., Пулинець О.С. Словник літературознавчих термінів. - К., 1971.- с.421.
- ² Орїон Я. На роздоріжжі.- Гамільтон, Канада. - 1991.-с.43.
- ³ Біблія. Євангеліє від Матвія: 5.43.

С К У П А В К Р А І Н С Ь К А

Ось що розповідає переказ козацький: "Дев'ять тисяч літ проіснувала наша держава - Скупа Українська. Нікому не було вільного ходу через родові землі її поки Слова та Звичаю свого трималися".

Про існування такої держави у предків українців зараз пишеться вже достатньо. Зайвим доказом виступає цей переказ, оскільки наводить самоназву країни, спотворену пізніше греками на Скуфія.

Чи була вона державою? У сучасному розумінні цього слова - ні. Тепер держава - не організація вільного співжиття народу, а інструмент насильства, апарат диктату, за допомогою якого керуюча меншість здійснює своє панування над більшістю.

Скупа (бо жили вкупі, разом, була федерацією племен-родів, пов'язаних Словом-договором про співпрацю та взаємодопомогу. Люд в ній називав себе українцями, оскільки жив в краю предків, опороженому (оточеному) Могилами Святими (зараз просто кургани).

Земля була загальнонародною власністю, якою розпоряджались на місцях громади, передаючи її у приватну власність чи в оренду. Влада належала самій громаді, яка на сходках-Колах вирішувала свої найважливіші питання, вибирала собі керівників-урядовців та вершила суд, керуючись при всьому цьому народним Звичайним правом.

Олександр Косуха

ВРЕМЯНО

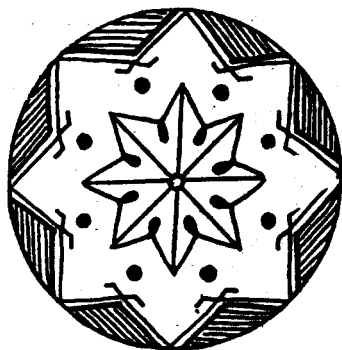
І жили в мирі поляни, і древліани, і сіверо, і радимичі, і в'ятичі, і хорвати. Дуліби жили по Бузі і по Дніпру аж до моря, і є города їхні і до сьогодні. Край цей греки називають

В Е Л И К А С К У Ф.

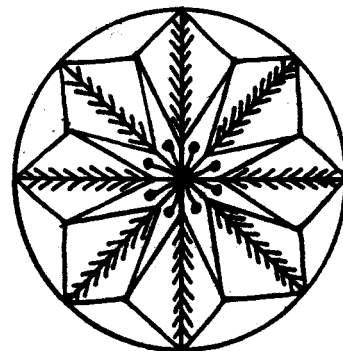

(Повість врем'яних літ)

КОЛО СВАРОЖЕ (головні Боги кожного місяця)

Березень	-	Лада
Квітень	-	Ярило
Травень	-	Дажбог
Червень	-	Купайло
Липень	-	Перун
Серпень	-	Спас
Вересень	-	Світовид
Жовтень	-	Мокоша
Листопад	-	Доля
Грудень	-	Род
Січень	-	Дана
Лютий	-	Велес

(визначено за найголовнішими святами місяця; є ще й інші).

КОЛО СВАРОЖЕ

ЩО ЗА СВЯТО

Крутитися стануть
Кола Сварожі до нас,
І часи ті знову
Йдуть для нас !

Велесова Книга

Сварог - Батько Небесної Зодії. Колом Сварожим називаємо наш календар Рідної Віри. У цій рубриці подаємо матеріали про різні свята Кола Сварожого.

КОЛО СВАРОЖЕ

ПАПОРОТЬ

КАЛЕНДАР*Ясне, Красне Купайло ...*

- Чому не знаходять цвіту папороті ?

- Забули, в яку ніч його шукати. Адже християнська церква з'єднала свято наших Предків Купайло зі своїм Іоанном Предтечею і перенесла на 7 липня. Споконвіку Купайло - кульмінаційна точка літнього сонцестояння - найкоротша ніч. Святкуємо його цього року з 20 на 21 червня.

Перуновий тиждень

Перуна влітку вшановували трьома основними святами протягом тижня з 20 по 27 липня. Відбувалися моління біля великих старих дубів - священних Перунових дерев. Ритуальні братчини, споживання жертвовного м'яса кабана, бика або півня. Освячення води "перуновими топірцями", виплітання дубових вінків і покладання їх на голови чоловікам для міцності і здоров'я. Свято Перуна 20 липня.

Жіноча іпостась Перуна - Блискавиця. Її свято 22 липня.

КУПАЛЬСЬКА ПІСНЯ

На Купала нічка мала,
В нас на вулиці Купала.
Купала, Купала !

На калину роса впала,
В нас на вулиці Купала.
Купала, Купала !

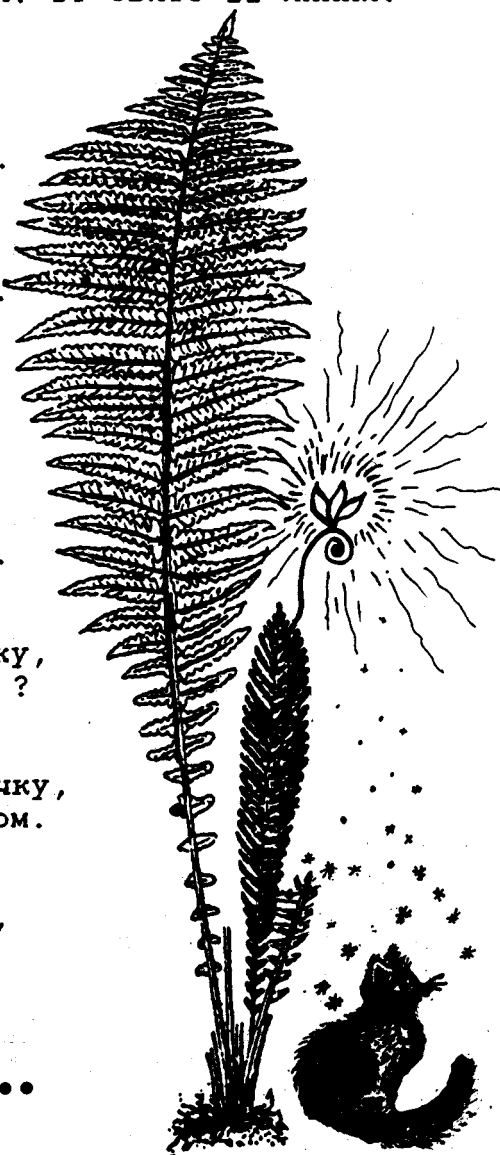
Пішли дівки по ягідки,
Молодиці по суніці.
Купала, Купала !

Усі дівки назбирали,
Молода Ярина заблукала.
Купала, Купала !

Гайда, дівки, до лісочку,
Чи не знайдем Яриночку ?
Купала, Купала !

Знайшли, знайшли Яриночку,
Цілувалась з Богданочком.
Купала, Купала !

Гуляй, гуляй, до неділі,
Поспіваєм на весіллі.
Купала, Купала !

НА ЛИСІЙ ГОРІ...

МАГІЯ СЛОВА

11.

* — * — * — * — * — * — *
" З І Л Е Й Н И К " - Р У К О П И С Н А К Н И Г А З Н А Х А Р О К
Р О С Л И Н Н А М А Г І Я

Збираючи трави, кладуть жертву Землі-Матінці (хліб-сіль або монети)

Земля-Матінка,
Прийми від мене,
Що даю для тебе.

* * *

Отець-Небо,
Земля-Мати,
Благословіть
Траву брати !

ДО ЗІЛЛЯ

Коло тебе приклякаю,
Бо просити тебе маю:
Ти лиши своє коріння,
Подаруй мені уміння.
То не я тебе зриваю -
Бог на поміч посилає.
Він дає тебе у руки,
Щоб не знала Душа муки.

РОЖАНИЦЯМ

Рожаниці ходили,
Зілля родили,
Мати Дана поливала,
Нам на поміч давала.

ДО ТРАВИ

Травичка-травиця,
Красна дівиця,
Не я тебе садила,
Не я тебе поливала,
Мати Лада тебе садила,
Перуниця поливала,
Дажбожим онукам
на поміч давала !

МАГІЯ

МАГІЯ

Наші предки знали, що кожне зілля має свій час і свою найбільшу силу для лікування. Перший ритуальний збір трав відбувався 10 травня на Зілейник, в ньому брали участь виключно жінки. Вважалося, що збирати зілля слід до сходу сонця голими: "бо, як набереш вбраною, не буде помічним від усякої хвороби".

Другий збір починався ще з ночі на Купайла. Зілля, зібране в цей час, мало наймагічніші властивості. Наступний збір трав починався на Маковея 1 серпня. У цей час збирали переважно городні рослини: мак, соняшник, моркву, кріп, любисток, м'яту, руту. На Спаса збирали плоди і овочі. Наші Предки мали рукописні книги молитов до рослин - "Зілейники", "Цвітники" та інш.

ПЕРУНІВ - ЦВІТ

Пробивши сірий хаос,
Як паросток з ріллі,
З'явився Род на світі
І дав дітей Землі.

Кувала птиця Жива
Народу добру вість,
А Бог Сварог Небесний
Крутив земнур вісь.

Дажбог грів Землю щедро,
Симаргл поля стеріг
Мокоша пряла нитку -
Народу оберіг.

А Лада дарувала
Обручки молодим,
Волхвиня чаклувала,
Щоб шлюб їх був міцним.

Було весну закличемо
І бубликів спечем,
Вшануем Землю-матінку
Жертовним калачем.

Напишемо на писанці
Одвічний Сонця круг,
Прославимо Ярила
І візьмемось за плуг.

Тепер Прабог дивується:
- Що сталося з людьми ?
Не моляться до Сонечка,
Не ллять Богам соми ?

Прабатько Орь тривожиться,
Із Неба погляда -
Чому страждають орії,
Яка у них біда ?

Куди поділись капища
Кумири скіфські де ?
... Стоять хрести над церквами
І люд сліпий гуде.

Своїх Богів споганили
Духовні злидарі,
Вдейському сектантові
Співають тропарі.

Як тут живеться правнукам -
Тривожиться весь Рай.
Та на Труханів острів
Заглянув Таргітай.

Горить Купальське вогнище,
Ще Сobotка жива !
Буя нащадків молодість
на славу Божества !

Перун нам кине стрілку -
Шукайте, хтось знайде !
Врятуйте Роду гілку -
Вже папороть цвіте !

ХРАМИ НАШИХ ПРЕДКІВ

ПЕРУНОВЕ КАПИЩЕ

Уявімо Київські гори тисячу літ тому. Неподалік від того місця, де був Михайлівський Золотоверхий собор, стояло капище Перуна. Тут у 903 році Ольга брала шлюб з князем Ігорем Рюриковичем, і присягали вони перед статуєю Перуна - Срібноголового й Золотовусого Бога, може так само, як присягали Ігореві дружинники 944 року, коли говорили: "Якщо намислять хто... роз'єднати цю дружбу..., хай не мають помочі від Бога, ані від Перуна, хай не захистяться вони щитами своїми, і хай посічені будуть мечами своїми, і хай погинуть від стріл, і од оружжя свого, і хай будуть вони рабами і сей вік, і в будучий".

Швидко забувалися присяги та клятви, якщо через кілька десятків років ті ж правителі присягають на вірність іншим, чужим богам і святощам. Уже 989 року на місці Перунового капища новонавернені християни збудували церкву Трьох святителів, яку, однак, зруйнував Батий. Гора, де стояв Перун, в народі довгі століття стала зватися Чортовим Беремищем.

Манія будівництва церков прийшла з Візантії. Свої золотосяйні культові скульптури били, рубали, вкидали в річки, ганьбили...

БУШІВСЬКЕ СВАТИЛИЩЕ

Цінним пам'ятником традиційної руської віри є Бушівське святилище, відкрите в Ямпільському районі на Вінничині в 1884 р. Його цінність посилюється тим, що тут відкриті й розшифровані написи, вирізьблені на вапнякових брилах. Це імена богів Перуна, Хорса, князів Олега та Ігоря, а також ім'я жерця. Ці написи були прочитані в 1961 р. відомим українським вченим Валентином Даниленком. Вважають, що вони зроблені абеткою, близькою до глаголиці, але дуже індивідуалізованим почерком. Бушівський храм був збудований з каменю, вкритий дубовим гонтом. Він мав два яруси - наземна й підземна частини сполучалися печерами. Тут знайдені керамічні ритуальні чаші. Єдиною неушкодженою деталлю храму є кам'яна брила із зображенням сцени жертвоприношення: зліва священне дерево, на якому сидить півень (символ сонячного світанку), під деревом стоїть на колінах жрець, піднявши вгору ритуальну чашу; справа - постать священного оленя. Вірогідно, в жертву богам приноситься оленяче молоко. Саме на цьому рельєфі зберігся повний напис: "Аз есмь Миробог, жрець Ольгов". Рель'єф виготовлений дуже майстерно в майже реалістичній манері, хоча, відшліфований часом, трохи втратив чіткість. Цей портрет волхва - рідкісне зображення служителя традиційного українського культу.

Лозко Г.

ТУТ КОЛИСЬ СТОЯВ ХРАМ...

Бушівський рельєф:
зображення жерця Миробога

П Е Р У Н О В А С Т Р І Л А

Перун бив,
Стрілку згубив,
Перуниця йшла,
Стрілку знайшла,
Дажбожим онукам
На здоров'я дала,
У поміч, на ліки,
Щоб не хворіли
До віку !

(Читається при освяченні води)

А З Б У К О В Н И К

Найдавніше значення цього слова - "буквар", тобто книжка, за якою вчилися читати. В ХУІ ст. воно набуло значення - "словник". В Азбуковнику пояснювалися (тлумачилися) малозрозумілі або іноземні слова й поняття а також подавалися моральні повчання й сентенції. Азбуковники іноді називалися "Азвіди" - близьке до "Аз відаю" (знаю). Як стверджує "Полний церковно-славянській словарь" (вид. 1900 р.), *Аз* або *Яз* означало "Бог", "перший", "початок". За істориком Длугошем, *Аз* - найвищий з усіх Богів, ідентичний Юпітеру. Отже, *Азвіди* або *Азбуковники* первісно були релігієзнавчими книгами.

У рубриці "Азбуковник" подаємо переосмислені войовничими християнами слова і поняття, повертаючи їм прадавнє значення.

Рубрику підготувала волхвиня Зореслава.

ВОЛХВИ - служителі язичницьких культів. Інші назви: *кудесники*, *жерці*, а також *чарівники*, *відуни*, *віщуни*, *потворники*, *знахарі*. Звичайно, всі ці назви стосуються людей з різними функціональними обов'язками. В українців-русичів, як і у всіх слов'ян, існувала своєрідна ієрархія жерців: кожне плем'я чи поселення мало свого волхва. Очолював усіх головний волхв чи жрець держави, який був близький до князя. Вірогідно, що всі важливі справи в князівстві вирішувалися на князівських радах, в яких брали участь найшанованіші волхви.

Були й жінки-волхвині: в фольклорі часом зустрічається назва *волхва* (жін. рід і від *волхв*).

Відомі зображення волхвів: на Бушівському рельєфі (портрет волхва Миробога); у Радзівілівському літописі під роком 1071 - зображення волхва в білому довгополому одязі з широкими рукавами, вишитому спереду вздовж усієї застібки, з широкою відлогою; а також деякі зображення волхвів у інших літописах.

УКРАЇНСЬКА МОВА —

ВОЛХОВНИК - язичницькі книги, або дощечки, на яких були записані священні тексти, молитви, заклинання, найдавніші знання волхвів. Писемні священні тексти були безжалюбно винищені. Якщо таких записів майже не збереглося, то знарядь, якими вони писалися вже знайдено чимало - це кістяні та металеві писала (палички із загнутим загостреним кінцем, іноді з фігурними ручками у вигляді дивовижних звірів чи орнаментальних переплетень). Таким чином, можемо з певністю стверджувати, що волхви були й першими літописцями.

Сучасне язичницьке віровчення викладене в кн.: Волховник. Карби язичницького віровчення. - Український центр духовної культури. - К., 1994.

ДИЯВОЛ - переосмислений біблійною міфологією образ язичницького божества сонячного (денного) світла ДИЯ. В християнстві Диявол став уособленням темних сил, антиподом бога. Пор.: лат. *deus, divus* - "бог", "божий", давньоіндійське **dēvāh* - "бог, божий", що походить з індоєвропейського **dei-u* - "ясний". У "Рігведі" Дьяус - Батько Небо - виступає в парі з Притіхві - Матір'ю Землею.

СЕКРЕТ

Не такий Чорт страшний, як його малюють...

Образ Чорта має дохристиянське походження, але пізніше він перебрав на себе всі негативні риси християнського Диявола (Сатани) як противника Бога, володаря пекла, натхненника відьом на землі. Якими стихіями завідував Чорт у дохристиянські часи, важко встановити. Ще в XVIII ст. його уявляли дещо інакше, ніж нам видається тепер: "Кудес, Кудесник- чорт или чаровник" - писав Памво Беринда у своєму "Лексиконі" (1627). Отже, маємо три синоніми, до яких, напевно, можемо додати інші, якщо не ідентичні, то близькі за функціями: чаклун, відун, відьмак, характерник та ін. Українці, як відомо, без особливих мук сумління часто зверталися до послуг чарівника, не вбачаючи в тому великого гріха. Вірогідно, вже під впливом церкви виробилось уявлення про те, що Чорт за послуги відбирає у людини душу. Чорт так само смертний, як і людина, його часто вбиває блискавка, тому під час громовиці він ховається за дерева, хати, за людину.

Ставлення християн до вбитих блискавкою неоднозначне. Давніші погляди на вражених блискавкою лишилися в кавказьких народів: така людина в них вважається обранцем неба, святим.

Образ Чорта в українській міфології докладно описаний, але залишається малодослідженим, особливо щодо його походження.

Прадавнє розуміння Чорта відрізняється від сучасного. Він споріднений з Чорнобогом (Богом Ночі), Чарівником, Велесом, Кудесником, Дідом, Предком, Домовиком, які перебувають на межі Світу Яви, але як духовні істоти можуть допомагати людям. Негативного значення надали язичницькому Чортові християнські попи, які приписали зовнішності чортів карнавальні атрибути ряджених колядників (роги, маски, вивернуті кожухи).

Г. Лозко

СВЯЩЕННА МОВА

══════════════════════ П Р И К А З К И П Р О Ч О Р Т А ════════════════════
* * *

Богу молись, але й Чорта не забувай !

* * *

Багатому сам Чорт дитину колише, а бідному й няньки ніде найняти.

Дай, Боже, здоров'я Чорт зна поки.

Бога люби, але й Чорта не гніви.

- Тату, тату,
лізе Чорт у хату !
- Дарма, хоч два -
Аби не москаль.

НА КНИЖКОВУ ПОЛИЦЮ РІДНОВІРА

Правослов. Молитви до Рідних Богів. - НКЦ "Світовид".-К.1995. ||

Ця книга є першою спробою упорядкувати автентичні дохристиянські молитви українців. Тут зібрано як писемні релігійні тексти з "Велес Книги", так і народні зразки замовлянь, обрядових (ритуальних) пісень, які за давніх часів були молитвами до язичницьких Богів, а також деякі авторські молитви Рідної Віри.

"Правослов" буде корисним для Волхвів та обрядодіїв Рідної Віри, а також для всіх, хто відроджує прадавні українські обряди, цікавиться українською етнокультурою.

Лозко Г. Українське язичництво.- К., 1994 ||

Це книга про етнічну віру наших предків. Тут читач знайде відомості про давніх українських Богів, святилища і священні гаї, легенди про створення світу і народження онуків Дажбожих, історичні відомості про впровадження християнства і ознаки двовір'я в Україні.

У книжці також подані календарі язичницьких свят, узгоджені з астрономічними ритмами природи, на 1994 і 1995 роки. Подано короткий опис обрядів, які здійснюються протягом Кола Сварожого (зодіакального року). Зібрано близько 600 автентичних праукраїнських імен язичницької доби.

**ПРАВО
СЛАВНІ**

ЯЗИЧНИКИ

ПРОЙШЛИ

ДЕРЖАВНУ РЕЄСТРАЦІЮ У 1995 РОЦІ

Ці книги можна замовити
за адресою:

252061; Київ-61,
просп. Відрадний 14/45,
Б-ка № 13, Громада "Православ'я".
Контактний тел. у Києві: 488-43-32.

Обкладинка В.Крижанівського
Комп'ютерний набір Н.Денисюк
Редактор Г.Лозко